

EL VILANOVÍ

SETMANARI D'INTERESSOS LOCALS

PREUS

Un mes. 50 cèntims.
Número solt. 10

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Carrer de Santa Madrona, 21

Dels treballs publicats en son respon-
sables els seus autors.
No es retornen els originals.

FULLS

Congrés de Turisme

La nostra Vilanova va ser-hi representada en aquell Congrés en la persona del regidor de nostre Ajuntament D. Pere Soler Bertot, qui, invitat pel Sr. Puig i Alonso, president del Congrés, va actuar de President en la secció segona del mateix en la que va discutir-se el tema «Serveis públics en relació amb el turisme».

Després de parlar diferents personalitats sobre temes d'interès capital per al turisme i excursionisme, va sentir-se la veu de Vilanova en la persona del Sr. President, qui glosà les Memòries presentades per l'Ajuntament d'aquesta vila i la entitat «Atracció de forasters», en quines Memòries es fa la descripció de les bel·leses monumentals i naturals que aquí posseïm.

Vilanova en aquell Congrés va demanar que en les guies de turisme s'hi fessin constar, com a monuments notables, la Biblioteca-Museu Balaguer i l'històric Castell de la Geltrú.

I teníem dret a demanar-ho, car no hi ha societat excursionista de les que ens visiten contínuament que deixi passar per alt aquests dos edificis que constitueixen avui una atracció per als elements turístics.

He dit que en les Memòries presentades se fa esment de les bel·leses monumentals i naturals que posseïm i qui no diria que son bel·leses monumentals l'obra immortal d'En Balaguer amb la seva Biblioteca-Museu on s'hi guarden algunes de les més belles joies antigues

i modernes, científiques, arquitectòniques i pictòriques?

I un cop enllestida la restauració total del Castell de la Geltrú, bé podrem considerar-lo com un dels monuments arquitectònics més importants de nostra terra.

En quant a art religiós, tenim també un retaule que és de valor inapreciable, l'altar major de la Geltrú i demés altars d'aquella església i de la de Sant Anton, son també monuments d'art que mereixen tenir-los en compte.

Edificis culturals i científics com son l'Escola Industrial, l'Ateneu i Escoles Obreres, on s'hi donen ensenyances gratuïtes per a obrers i obreres, quina missió cultural i científica que porten a terme semblants institucions poden considerar-se altres tantes obres de verda importància per a Vilanova, cases dignes d'ésser visitades pels excursionistes i per tots els que senten amor a la cultura intel·lectual dels obrers.

Llarga fora nostra tasca si volguéssim destriar una per una les diferents seccions de les entitats culturals esmentades i llur finalitat en bé del poble vilanoví. És un esboç solament de lo principal que tenim aquí, per a que arribi a coneixement dels de fora, dels que al passar per Vilanova, quan vegin aquestes xemaneies que com espadats gegantins s'aixequen per entre les cases blanques, signe de la indústria vilanovina, recordin que al costat de les fàbriques i els tallers, s'hi aixequen també edificis consagrats a la bel·lesa arquitectònica, a la cultura intel·lectual i moral.

I de les bel·leses naturals bé po-

dríem dir-ne quelcom. Bé podríem dir que sota el cel blau de nostra vila s'hi exten una extensa plana on s'hi respiren aires sanitosos i una hermosa platja, de brisa suau que eixampla els esperits i omple els pulmons d'aires purs. Que nostres passeigs son amples i atractius, i que els nostres afores se presten a anar-hi a passar les hores tranquil·les de la matinada i la vesprada. En una paraula, que nostra vila és lloc d'estiueig, i tant per les bel·leses monumentals com per les naturals, mereix que nostra vila la tinga en compte la Junta que forma el Congrés de Turisme que acaba de celebrar-se.

Tot això els hi diem i més els hi diríem, però nostre Ajuntament i l'Atracció de forasters, amb més bon acort els hi ha ja significat en les seves ben escrites Memòries. Que ho sàpiguen els turistes, que ho sàpiguen tots aquells que roden el món cercant noves institucions culturals, nous camps d'experimentació científica i nous llocs d'expansió.

Aireig de Festa Major

Les festes populars tradicionals de Sant Joan i Sant Pere i la bonança dels primers dies d'estiu, ens recorden altra festa popular i tradicional, la festa major de la Verge de les Neus.

Comencem a recordar-la aquesta festa de casa; la nostra festa major que tant renom ha obtingut i ve obtenint cada any més. I hem de recordar-la avui amb més intensitat per a que amb temps anticipat els seus organitzadors puguin pre-

parar-la degudament i obtinga un èxit creixent no sols entre els vilanovins, si que també entre els que venen de fora a honrar-nos amb sa respectable presència.

Avui sols la recordem; la recordem amb fruïció principalment per aquells tímids i poc bellugadissos a l'objecte de que quan se'ls truqui a la porta sàpiguen respondre amb la noblesa de bons vilanovins; no fos cas que la seva contesta fos negativa per no haver-los-hi donat el crit d'alerta amb temps oportú.

Jo els hi dic *benaurats* als organitzadors de festes populars, perquè la seva dèria ennobleix l'ànima vilanovina.

Els hi dic que tenen una ànima forta, una ànima de joventut, una ànima heroica, perquè après dels afers domèstics i de negoci que els hi roba el temps, es llencen a una empenta patriòtica que no és pas en profit d'ells mateixos sinó en bé dels vilanovins en general, car del ressorgiment popular d'aquestes festes, naix el ressorgiment moral i cultural de l'esperit vilanoví.

De "Perfils històrics del Castell de la Geltrú"

El meu amic En Josep Ivern, m'ha deixat escapar les següents ratlles del seu treball quin títol encapçala aquest «Full», que fou premiat en els Jocs Florals celebrats en aquesta vila l'any passat:

«I Vilanova i Geltrú, després d'una sèrie d'anys de tenir una de les més preuades joies antigues que existeixen avui a Catalunya, abandonada i quasi enrunada, pot estar cofoia de veure-la destinada a Escola, centre de cultura intel·lectual per als seus fills, i a Sindicat Agrícol, centre de cultura per als que conreen l'art de la terra, que és l'element principal de vida dels pobles que volen arribar al més alt grau de civilitat, tot això mercès a la Excm. Diputació Provincial de Barcelona, al desprendiment del bon patrici que estima la pàtria D. Josep Font i Gumà, i al bon acert que ha tingut en els plànols l'arquitecte D. Jeroni Martorell i a la cooperació entusiasta de nostre compatrici l'arquitecte En Josep F. Rafols.

•El dia 10 de Juliol de l'any actual es començaren les obres de reforma del Castell que es venen executant baix l'acertada direcció dels intel·ligents mestres d'obres Germans Gari.

•Aquesta reforma ha de constituir una manifestació pública de l'art històric mo-

numental a Vilanova, que l'ha d'ennobrir notablement i en serà un orgull per als nostres esdevenidors que veuran amb gust una obra de reconstrucció d'un ornament immillorable.

•I en l'ànim dels vilanovins està amb seguretat el volguer recompensar al seu compatrici il·lustre D. Josep Font i Gumà, la valiosa oferta per a portar a terme la reconstrucció de nostre antic Castell; noble desprendiment que mereix els honors de que la plaça que es formarà amb la reforma, sia anomenada PLAÇA DE L'ARQUITECTE FONT I GUMÀ, i així quedarà perpètuament recompensada aquesta obra seva que repercuteix en bé de la cultura i civilitat d'un poble que se sent fort per a l'ennobliment de les ciències i de les arts.»

I al traslladar a aquestes columnes les anteriors ratlles, plau-me trametre a l'autor amic la meua agradable sorpresa per l'idea ignota i amagada en aquelles quartil·les fa prop d'un any sens que d'aquells Jocs Florals n'hagin vist sol ni lluna.

Perquè d'haver-se'n fet publicitat, la idea de dedicar aquella plaça a l'arquitecte Font i Gumà, hauria tingut adeptes i donat temps a que per la vinenta Festa Major se celebrés un acte important d'inauguració d'una llosa commemorativa en la significació esmentada.

Aquest acte constituïria un nombre del programa a traçar per la vinenta festa popular i no cal dir que donaríem fe de vida als sentiments que tots sentim per les coses que son intensament vilanovines.

PATRICI.

ELECTORALS

S'ha publicat ja el decret, que han reproduït els Butlletins Oficials, de convocatòria de eleccions a Diputats provincials en aquells districtes que per torn els pertoca, per al prop·vinent diumenge, dia 6 de Juliol, i l'escrutini general per a el dia 10 del propi mes.

La proclamació de candidats a les respectives Junes provincials s'efectuarà demà diumenge.

En els districtes de Catalunya que pertoca verificar-se eleccions son els següents:

Província de Barcelona: Districtes II i III provincials, de la capital; Igualada-Vilafranca; Vilanova i

Geltrú-San Feliu de Llobregat; Vich-Granollers i cobrir la vacant produïda per defunció del Sr. Prat de la Riba.

Girona: Girona, capital i Olot-Puigcerdà.

Lleida: Lleida-Borges i Tremp-Vidiella.

Tarragona: Tortosa-Roquetes i Falset-Gandesa.

En les eleccions passades se trobaren molts vilanovins fora de les llistes electorals, altres amb domicili equivocat i noms propis i apellidos completament tergiversats, de manera que no essent inclosos en les llistes molts no pogueren votar, havent-hi les conseqüents queixes.

Amb motiu, doncs, d'aquest desgavell i havent-hi un bon nombre de ciutadans tant aquí com arreu d'Espanya, el Govern ha cregut que es procedís a una rectificació extraordinària del Cens electoral, i així s'ha ordenat per mitjà d'una Reial Ordre del 19 d'aquest mes.

No cal dir que els que es trobaren en els casos anteriorment esmentats, en les eleccions passades, acudirán a les Oficines convenients per a ésser inclosos en les llistes o bé rectificats els seus noms i domicilis i així poguer exercir el dret al sufragi en el seu dia oportú.

El passat diumenge tingué lloc en el saló d'actes del Centre Federalista una reunió magna en la que es feu la presentació dels candidats que han de lluitar en les vinents eleccions de diputats provincials.

Els candidats son els següents:

D. Joan Pujol Carbonell, pèrit industrial, ex-regidor i ex-secretari del Ajuntament i president del Centre Federalista d'aquesta vila.

D. Frederic Frigola, ex-diputat provincial i tractadista de Dret Administratiu, i

D. Ramon Pla i Armengol, metge i socialista.

En els diferents centres polítics hi ha gran entusiasme per a les eleccions que s'apropen, lo qual fa preveure que hi haurà una lluita intensa com en les passades eleccions de diputats a Corts, amb més esperances per part de les diferents fraccions polítiques, puix hi ha més llocs a omplir i tots pensen

que és molt difícil no poguer conquerir-ne tan sols un dels quatre que hi ha vacants.

LITERÀRIES

VERS A LA GLÒRIA

A mon volgut parent i company d'art
En Josep Giralt i Puig.

Prou que ho sabràs; la fresca marinada
templant l'ardor del sol de Juny s'esqueia
pels àmbits de la vall; llagimejava
ton cor nafrat per qui l'amor volia,
i en corrua passant t'acompanyàvem
camí del lloc on sols la Fe perdura
més enllà de la Mort: la Glòria eterna.

L'judeu! és trist, tristíssim; l'enyorança
agreujant el dolor, l'ànima acora
i defalleix al dol; és transitori.
La Fe sublim nostre esperit aixeca
i aquell «judeu!» crudel, indefinible,
torna amb el temps una esperança dolça.

Perquè l'ànima viu; la immortalitza
ser un hàlit de Déu que és immutable,
i en tant el cós és fràgil i es transforma,
ella eixida de Déu, an Ell fa via
en l'hora del morir, com la coloma
tornà a llur sí, dins de la pau de l'Arca.

Així, bronzint la fresca marinada,
entre el perfum de l'hora més calmosa
i en la visió d'un Cel tot alegria,
m'ha paregut que d'aquell negre fèretre
quelcom etern del vau de mort fugia
per l'infinit espai. Es que s'alçava
un ànima gentil vers a la Glòria!

EMILI GIRALT.

Ribas i Juny 1919.

LLÀGRIMES DE L'ÀNIMA

Son les llàgrimes de l'ànima
magnànima,
les que dels ulls se desprenen
lentament, i un cop vessades
i escampades,
pocs esperits les comprenen.

Salten com perles formoses
i al ser foses
l'ànima va en cerca d'elles;
car la qui està apesurada
s'és formada
d'eixes llàgrimes tan belles.

S. JUNOY ARÚS, Trad.

Sabadell, 1919.

Crònica de Sant Pere de Ribas

La festa major d'enguany promet ésser extraordinària, tant, que per escaure's en diumenge la pròpia festivitat de Sant Pere, molts forasters se proposen assistir als diferents actes que aquí se celebrin contribuirà aquesta animació al major lluïment de les festes.

Les funcions religioses que's celebraran en nostra parroquial església amb motiu de la festa major, seran les següents:

El dia 28, a les nou, completes solemnes.

Dia 29, a les onze, Ofici solemne amb assistència del Magnífic Ajuntament, essent celebrant el reverent D. Pere Clavé i Valls, Pvre. Predicarà el M. I. Sr. Dr. D. Josep Portolés, Canonge de la Seu de Barcelona. La part musical serà executada per una Capella de Vilafra.

Tarda, a les sis, Vespres solemnes, Rosari i mes del Sagrat Cor de Jesús.

Dia 30, a les onze, Ofici solemne pels difunts de la parròquia, oració fúnebre pel mateix orador i absoluta general.

Tarda, a les sis, Rosari i conclusió del mes del Sagrat Cor.

En el Centre Recreatiu tindran lloc demà i dilluns, els espectacles següents:

Demà, dia 29, a les onze de la nit una escollida funció teatral per la Companyia que dirigeix el celebrat primer actor D. Enric Bové, de la que formen part la dama jove senyoreta Laura Bové i les distingides actrius senyoretas Laura Gassó i Paquita Panadés i els aplaudits actors senyors Camprodón, Riera, Perelló, Baldrich i Forga.

L'obra que es posarà en escena és altament còmica i s'anomena *Mati de festa*, i després l'aplaudida obra d'En Linares Ribas *Cobardies*, traduïda al català per En Lluís Millà, finalitzant l'espectacle amb la divertida comèdia d'En Lambert Escaler, titulada *L'amic Cirera*.

Per a dilluns, a les sis de la tarda, tindrà lloc un escollit concert en obsequi als senyors socis de l'esmentat Centre i forasters, en el saló-café de la societat, per la reputada orquestra «Torres» de Barcelona.

Finit el concert tindrà lloc un extraordinari *Ball públic* en el espaiós saló d'istiu, quins ballables aniran a càrrec de l'esmentada orquestra.

A dos quarts de dotze de la nit començarà el luxós i lluit *Ball de societat*, en el mateix saló d'istiu en el que l'esmentada orquestra donarà a conèixer l'extens programa

de ballables de son repertori.

Se veu que l'empresa ha posat tot el seu esforç per a que les obres que es representin siguin de l'agra-do del públic, com també ha escollit una de les millors orquestres de Catalunya, com ho és l'orquestra «Torres», de Barcelona.

La societat «L'Independència» també ha posat tot el seu valiment per a animar la festa major d'enguany, montant un grandios envelat en el que una reputada orquestra hi tocarà uns ballables de son variat i extens repertori que, per l'anomenada que porta, ha d'atraure a aquell lloc nombrosa concurrència de ribatans i forasters.

EL CORRESPONSAL.

NOVES I COMENTARIS

La Junta Municipal del Cementiri ha acordat construir vinticinco ninxos per a la venta, i a dit objecte ha obert un concurs per a la construcció dels mateixos, quins concursants hauran de presentar un plec tancat a les Oficines Municipals el dia 7 del mes vinent de juliol fins a les set de la tarda, en quina hora es reunirà l'esmentada Junta per a procedir a l'adjudicació de l'obra al contratista que amb més bones condicions pugui portar a terme la construcció dels esmentats ninxos.

El passat dissabte varen estar aquí una comissió d'alumnes del quart curs de l'Escola Superior d'Agricultura de la Diputació provincial de Barcelona, acompanyats dels professors de la mateixa senyors Girona i Margarit, el quals varen visitar alguns establiments culturals de aquesta vila, havent quedat satisfets de les atencions que els hi prodigaren.

La festa de Sant Joan revestí, com és ja tradicional, extraordinària solemnitat. A la tarda de la vigília ja es notava moviment en l'ermita del Sant i en els seus entorns.

A dos quarts de set de la tarda se cantà un inspirat Rosari amb acompanyament d'orquestra, veient-se aquella ermita plena de gom a gom, i en les eres començaven ja els preparatius per a la revetlla.

No varen mancar les tradicionals fogueres, en molts indrets de la vila i la consegüent animació dels vailets que saltaven i cridaven amb innocent joia tot desvetllant l'ensopiment dels grans que es decidiren emprendre la marxa cap a celebrar la revetlla de Sant Joan vers l'ermita veïna.

La concurrència era nombrosa i durà el moviment fins més enllà de la mitja nit, per a esperar a l'endemà, festivitat del Sant, en que a les set del matí se celebrà un Ofici solemne amb acompanyament d'orquestra.

L'animació també fou a la tarda en que hi hagué subasta de coques i alegres ballades, mentres una munió de famílies entaulades en aquells entorns consumien la tradicional coca acompanyada de la clàssica *mistela*.

Y de retorn, la mainada empujant en una mà el formós *sabre* i en l'altre el violat *ventall*, era la nota típica d'una festa que no s'esborrarà mai entre els vilanovins.

Les processons de Corpus enguany han revestit la solemnitat acostumada i donada l'esplendidesa dels dies clars d'estiu sortí al carrer bona munió de gent per a presenciar llur tradicionals cultes.

Lo que molts trobaren a mancar, foren els típics gegants que cada any veïem portar la davantera de les processons de Sant Anton i de la parròquia de la Marina. No per això deixà de presenciar el pas de tan religiosa comitiva tot el poble de Vilanova endiumenjat amb els millors vestits de la temporada; els balcons de les cases estaven endomaçats i bona quantitat de flors i *confetti* fou llençada al pas de Nostromo.

No menys solemne fou també la que sortí de la parròquia de la Geltrú, que és també tradicional i hi assisteix anyalment regular concurrència d'aquella feligresia.

La processó de la Marina revestí enguany extraordinària solemnitat puix a més de la deferència dels vilanovins per a acompanyar al Santíssim, volgueren també fer-hi acte de presència per a testimoniar son afecte als distingits joves don Pau Alegre Pi, D. Josep M.ª Ferrer Pi i D. Francisco Ferrer Aymar, designats per la Junta d'Obra de aquella parròquia per a portar el

penó i cordons respectius, quina designació fou ben acertada ja que contribuí al major lluiment d'aquell acte.

No podem menys que felicitar coralment als joves esmentats que tan de bon grat acceptaren la comanda contribuint així a l'enlairament del culte públic de la seva parròquia.

Acaba de publicar-se, curosament estampada per l'impressor de Barcelona En Joaquim Horta, un formós volum de poesies *Trenta poemes*, de Millàs Raurell, ornat amb cinc boxos originals, tallats pel refinat artista nostre amic i compatrici, N'Enric-Cristòfol Ricart, qui els ha destruït en acabar el tiratge. Aquesta circumstància, juntament amb el mèrit intrínsec de l'obra d'En Ricart i el constar sols de cent exemplars únics i numerats, l'edició d'aquell llibre fa que sigui molt buscat pels bibliòfils.

Felicitem a nostre amic i al poeta Millàs Raurell, conegut a Vilanova per haver sigut lloregat en nostres Jocs Florals d'antany.

El prop-passat dijous s'examinaren a l'Institut de Barcelona els alumnes que estudien el batxillerat en nostres Escoles Pies de les assignatures pertanyents a la secció de lletres, amb excel·lents resultats, per lo que felicitem tant als dits alumnes com als dignes professors.

Ahir retornà d'una excursió artística a Saragossa, Madrid i Toledo el nostre compatrici l'arquitecte D. Josep F. Rafols.

Probablement tindran els nostres llegidors el gust d'assaborir algunes impressions de viatge, escrites expressament per a EL VILANOVÍ per nostre amic el Sr. Rafols.

Ha sortit per a Tarragona, amb motiu de celebrar-s'hi el III Congrés de Metges de la Llengua Catalana, nostre amic el Dr. D. Pere Fusté i Biel.

El divendres passat, en el vuitè concert de l'actual Curs que donà en el Palau de la Música Catalana l'Associació d'Amics de la Música, acabà la sessió amb l'estrena de la *Suite en mi* de nostre compatrici el jove compositor i primer violí del

«Quartet Renaixement», N'Eduard Toldrà, obra escrita per a orquestra, constituint dita estrena un verdader triomf per a tan il·lustre vilanoví, a qui enviem la nostra humil però entusiasta enhorabona.

Ja han transcorregut els dies de lo que eren abans típiques *lluminàries*, sense que bona part dels veïns se n'hagin donat compte.

No fa encara molts anys que es conservava aquella costum tradicional de guarnir els carrers, el dia que per reglament els hi tocava, amb tires de *banderetes* de variats colors, que la mainada preparava ja de moltes setmanes abans de Corpus; al bell mig del carrer hi penjaven els típics *salomons*, *bombes* i *barcos* colossals, tots ells il·luminats i que produïen un efecte admirable, puix amb tot i ésser confeccionats per petits artistes, no deixaven de constituir una obra d'art, car hi posaven tot el seu enginy i tot el seu saber.

Avui ha desaparegut quasi per complet aquella tradició; en alguns barris ni sisquera es recorden de les *lluminàries*, i en altres, ben pocs, s'accontenten en llogar un piano de maneta i penjar quatre llums d'acetilè, constituint així el tot de les *lluminàries*.

Son tan atractives les festes populars tradicionals, que hauríem de posar-hi tot nostre esforç per conservar-les.

DE SOCIETAT

Es troba entre nosaltres, per a passar-hi la temporada d'estiu, l'il·lustrat conservador del Museu-Balaguer, D. Joan Fabré i Oliver.

Ha començat son estiuieg en nostra platja el digne diputat a Corts per Barcelona i eximí escriptor D. Magí Morera i Galicia, acompanyat de sa distingida família.

Ha sigut concedida la gran creu del mèrit naval amb distintiu blanc, a nostre distingit amic i honorable compatrici D. Manuel Marqués i Puig, per quina alta distinció li endrecem la més afectuosa enhorabona.

Aquest nombre ha sigut revisat per la censura militar.

Imp. Social: Santa Madrona, 21: Vilanova i Geltrú